

Lezing:

Marcus 8,14-21

De leerlingen waren vergeten genoeg brood mee te nemen; ze hadden maar één brood bij zich in de boot. Hij waarschuwde hen: 'Pas op, hoed je voor de zuurdesem van de farizeeën en voor de zuurdesem van Herodes.' Ze hadden het er met elkaar over dat ze geen brood hadden. Toen hij dit merkte, zei hij: 'Waarom praten jullie erover dat je geen brood hebt? Begrijpen jullie het dan nog niet, en ontbreekt het jullie aan inzicht? Zijn jullie dan zo hardleers? Jullie hebben ogen, maar zien niet? Jullie hebben oren, maar horen niet? Weten jullie dan niet meer hoeveel manden vol stukken brood jullie hebben opgehaald toen ik vijf broden brak voor vijfduizend mensen?' 'Twaalf,' antwoordden ze. 'En toen ik zeven broden brak voor vierduizend mensen, hoeveel manden vol stukken brood hebben jullie toen opgehaald?' 'Zeven,' antwoordden ze. Toen zei hij: 'Begrijpen jullie het dan nog niet?'

Marcus 9, 30-37

Ze vertrokken uit die streek en reisden door Galilea, maar hij wilde niet dat iemand dat te weten kwam, want hij was bezig zijn leerlingen onderricht te geven. Hij zei tegen hen: 'De Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de mensen. Die zullen hem doden, maar na drie dagen zal hij uit de dood opstaan.' Ze begrepen deze uitspraak niet, maar durfden hem geen vragen te stellen. Ze kwamen in Kafarnaüm. Toen ze in huis waren, vroeg hij hun: 'Waarover waren jullie onderweg aan het redetwisten?' Ze zwegen, want ze hadden onderweg met elkaar getwist over de vraag wie van hen de belangrijkste was. Hij ging zitten en riep de twaalf bij zich. Hij zei tegen hen: 'Wie de belangrijkste wil zijn, moet de minste van allemaal willen zijn en ieders dienaar.' Hij pakte een kind op en zette het in hun midden neer; hij sloeg zijn arm eromheen en zei tegen hen: 'Wie in mijn naam één zo'n kind bij zich opneemt, neemt mij op; en wie mij opneemt, neemt niet mij op, maar hem die mij gezonden heeft.'

Marcus 16, 1-8

Toen de sabbat voorbij was, kochten Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jakobus, en Salome geurige olie om hem te balsemen. Op de eerste dag van de week gingen ze heel vroeg in de ochtend, vlak na zonsopgang, naar het graf. Ze zeiden tegen elkaar: 'Wie zal voor ons de steen voor de ingang van het graf weggrollen?' Maar toen ze opkeken, zagen ze dat de steen al was weggerold; het was een heel grote steen. Toen ze het graf binnengingen, zagen ze rechts een in het wit geklede jongeman zitten. Ze schrokken vreselijk. Maar hij zei tegen hen: 'Wees niet bang. U zoekt Jezus, de man uit Nazaret die gekruisigd is. Hij is opgewekt uit de dood, hij is niet hier; kijk, dat is de plaats waar hij was neergelegd. Ga terug en zeg tegen zijn leerlingen en tegen Petrus: "Hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zoals hij jullie heeft gezegd."'

Ze gingen naar buiten en vluchtten bij het graf vandaan, want ze waren bevangen door angst en schrik. Ze waren zo erg geschrokken dat ze tegen niemand iets zeiden.

Overweging

Aan de hogeschool en de universiteit leren studenten kennis en vaardigheden op het gebied van hun studie. Maar daarnaast zijn er in die levensfase allerlei zaken die ze leren en die hen vormen als persoon. Loskomend van thuis, gaan ze tijdens een studie meer een eigen beeld vormen van wat goed leven is. Het heeft te maken met wijsheid. Ook dat is een vorm van leren, wijsheid ontwikkelen. Hoewel dat zich niet zo laat plannen. Aan de hand van de gelezen teksten en van ervaringen uit het studentenpastoraat benoem ik enkele aspecten van dat leren.

Het leren van de leerlingen

We hebben drie passages gelezen over de leerlingen rond Jezus. Ze maken hem van dichtbij mee, ze horen de bemoedigende verhalen als eerste. Ze zien hoe mensen genezen en hoe hun leven verandert. Twaalf van hen worden met name genoemd. Hij kiest hen uit. En hij neemt het voor hen óp wanneer de religieuze leraren en leiders hen bekritisieren wanneer ze de regels niet strikt volgen.

Maar als je door het evangelie heen je in hen inleeft, dan blijf je met een ongemakkelijk gevoel achter. Want bijvoorbeeld direct na het verhaal waarin het brood niet op kon, praten ze alweer over het tekort, omdat ze vergeten zijn voedsel mee te nemen. Ze lijken elkaar verwijten te maken en vast te blijven zitten aan angst voor risico's: hebben we wel genoeg? Er lijkt iets in de weg te zitten, waardoor ze het maar niet begrijpen.

Als je het evangelie in zijn geheel leest, zie je de vragende houding van Jezus: Doorzien ze nu waar het om te doen is? Begrijpen ze dat het gaat om een wereld waar mensen recht wordt gedaan? Durven ze zich daardoor te laten veranderen?

Aan het slot zijn de leerlingen, die steeds werden genoemd, afwezig. Het lukt hen niet om er bij de terechtstelling bij te blijven. Wat ze hebben meegemaakt lijken ze na al die tijd rondtrekken met Jezus nog steeds niet diep genoeg begrepen te hebben. Het is ongemakkelijk.

Alleen de drie vrouwen zijn bij de kruisiging, en vroeg in de morgen bij het graf. Waarom zij wel? Ik kom daar zo op terug.

De studentes en de Huiskamer

Het afgelopen jaar begeleidde ik elke twee maanden een studentenbestuur die een Huiskamer openstellen aan de universiteit. Het idee van die Huiskamer is dat het daar even niet over je studieprestaties hoeft te gaan, dat je het masker van de succesvolle student niet hoeft op te houden, maar dat je elkaar kunt ontmoeten en tot jezelf komen.

Waardoor zagen zij dat er behoefte was aan zo'n Huiskamer? Toen ze dat vertelden, bleek het met hun achtergrond te maken te hebben. Een hen vertelde dat zij met haar ouders naar Nederland is gevlucht, en is gediscrimineerd. Een andere studente is lesbisch en werd soms niet geaccepteerd. Die ervaringen hebben hen iets geleerd over goed leven. Ze merken onmiddellijk of je ergens jezelf kunt zijn, of dat het wordt genegeerd als je een afwijkend perspectief hebt. In colleges merken ze vaak dat er geen ruimte is voor hun kijk op goed samen leven. Dat maakt het onveilig, omdat vooral je prestaties tellen, en je met je persoonlijke levenservaring zomaar kunt worden afgewezen. Door hun ervaring met discriminatie hebben ze geleerd, dat elk mens verdient om gezien te worden in haar of zijn bijzonderheid. En vandaar de Huiskamer.

De positie van de vrouwen

De positie die je in de samenleving inneemt, de breukervaringen in je leven, die maken hoe je kijkt. En welke keuzes je maakt. Waar je bent, maakt wat je ziet.

De vrouwen over wie Marcus schrijft nemen een ondergeschikte positie in. Ze weten wat het is om terzijde geschoven te worden. Wat wil het zeggen dat zij het mysterie van Pasen ontdekken, in plaats van de leerlingen die bezig zijn met wie de belangrijkste is? Hebben de vrouwen ervaren dat zij gezien werden: mét de kwetsuren in henzelf? Zijn zij dieper geraakt in hun verlangen naar rechtvaardige verhoudingen, en zijn zij er dáárom wel? Dat lijkt Marcus wel te suggereren: ... dat ze weten dat zij in hun situatie diep met de gekruisigde verbonden zijn.

Zo staan ze daar in de morgen. En ontdekken dat het niet eindigt, maar dat er een nieuw begin is. Hoewel dat nauwelijks uit te leggen valt. Ze wéten het, maar ze weten óók dat het eigenlijk niet kan. En precies dat, zegt de jongeman, moeten ze gaan uitleggen aan de leerlingen; om te vertellen wat niet goed uitgelegd kan worden. Maar de vrouwen zwijgen.

We kunnen geraakt zijn op een bepaald moment in ons leven, terwijl dat zo moeilijk onder woorden brengen is wat dat nu precies was. Vaak zwijg je er dan maar over.

Woorden zoeken voor wat je raakt

Juist aan de universiteit en hogeschool hoort alles rationeel te zijn en doelmatig. Over je innerlijke leven spreek je niet. Omdat het zo subjectief is, wordt het vaak gezien als niet wetenschappelijk is en dus niet belangrijk. Maar voor veel mensen is hun innerlijk leven wel degelijk belangrijk. Een studente bekende eens in een groepje medestudenten dat ze atheïstisch was opgevoed, maar dat ze zich daar nooit zo bij thuis had gevoeld. Om het geen recht deed aan de manier waarop ze de werkelijkheid ervoer, de verwondering over de dingen. 's Avonds in haar bed ervoer ze dat verbonden was, zonder precies te kunnen zeggen met wie of wat.

Je hebt een veilige omgeving nodig om deze ervaringen te verkennen en er iets van te benoemen. Als je iets uitsprekt, wordt het meer realiteit. Je gaat vertrouwen op het feit dat je innerlijk toen en toen hebt beseft ... dat je gedragen bent, ... of dat je kostbaar bent – wat anderen ook zeggen ... of dat je je bereid voelde om jezelf te geven aan het goede, aan Liefde.

Hoe mensen worden geraakt is een mysterie. Het is nooit helemaal onder woorden te brengen. Maar om je te ontwikkelen als persoon is het nodig om dat wel te proberen. Omdat een besef gedragen te zijn, of van wat voor jou goed leven is, een krachtige bron in het leven is. Die helpt om klappen op te vangen. En die motiveert om keuzes te maken zoals een studie of beroep.

Het is belangrijk om dat samen te doen. Zodat anderen ook jou kunnen ontvangen. Als je oefent om het onder woorden te brengen, kun je anderen ondersteunen in hun motivatie. En geef je door van wat je hebt ontvangen aan vertrouwen en drijfveren. Zoals de drie vrouwen worden aangemoedigd om naar de leerlingen toe te gaan die waren afgehaakt. Het leren houdt nooit op, ook niet als mensen een tijd afhaken, het niet kunnen opbrengen.

Wie leert er?

Nog een laatste opmerking. Het slot van Marcus is opmerkelijk open. De meeste tekstwetenschappers vermoeden dat zijn oorspronkelijke tekst hiermee eindigt. Sommige kopiisten vonden dat te open. Zo zijn er verschillende gegevens van andere evangelisten toegevoegd om meer zekerheid te geven. Maar als we er nu eens van uitgaan dat Marcus het slot werkelijk zo open bedoelde, wat wil hij daar dan mee zeggen?

Eerst laat hij je je met de leerlingen vereenzelvigen. Begrijpen zij het? Maar zij zijn uiteindelijk afwezig. Dan zijn het de vrouwen die zich gezien weten, en die erbij blijven. Vertellen zij het? En zij zwijgen. Legt Marcus, door het zo te vertellen, de vraag daarmee niet bewust bij de lezers?

Wat doen wij met de momenten waarop we innerlijk geraakt zijn? De breukervaringen, het verlangen naar rechtvaardig verhoudingen, de ervaring gedragen te zijn. Met die vraag wil ik besluiten, net zo open als Marcus: wat doen wij met de momenten waarop we innerlijk geraakt zijn?

Ekklesia Leiden
Rapenburg 100
2311GA Leiden
www.ekklesialeden.nl
info@ekklesialeden.nl